

تهدید کوبنده مقاومت فلسطین علیه صهیونیست‌ها

تیتراهای امروز

اظهارات عجیب حمیدرضا عارف، فرزند رئیس
فراکسیون امید مجلس و معاون اول دولت هشتم

چه می‌کنه ژن عارف!

در حمله هوایی اشتباه در هلند

آمریکا ۱۲ پلیس افغان را کشت

ولایتی: نقض عهد آمریکایی‌ها بی‌پاسخ نخواهد ماند

درباره آخرین فرمان پادشاه سعودی

عربستان در آستانه کودتای سفید

وطنز

حل خلاقانه مسأله

■ طنزآه‌خجسته ■

شما خسته نشدید از اینکه تمام مسائل را با یک روش و راهبرد حل کنید؟! این‌جوری تبدیل می‌شوید به یک آدم قابل پیش‌بینی، با عکس‌العمل‌ها و راه‌حل‌های قابل پیش‌بینی! خب! خیلی چیپ است که یک بچه دبیرستانی یا دانشجوی یک‌لا قبا هم، دقیقاً بداند آدم گنده‌ای که در مقابلش است (پدر، مادر، معلم، استاد یا هر کس دیگر)، اگر در فلان موقعیت قرار بگیرد، مطالباتش را اجرا می‌کند و اگر فلان موقعیت دیگر برایش پیش بیاید، قاطعی می‌کند و آن روی تگ‌زاسی و هفت‌تیر کشش بالا می‌آید. همین قضیه را می‌توانید بسط بدهید به بزرگان یک مملکت و سوسائتفاده‌های دیگران (داخلی و خارجی) از میزان پیش‌بینی شوندگی‌شان! حالا کاری نداریم! ما را چه به این حرف‌های مفت؟! می‌خواهیم درباره راه‌های حل مسأله حرف بزنیم. به نکات زیر توجه کنید:

۱- در حل مسأله، یک نکته ظریف‌تر از خودکار وجود دارد؛ اینکه مسأله واقعی را پیدا کنید یا مسأله جانبی و خرده‌ریزه‌ها را. مثلاً دم‌دستی‌ترین و عادی‌ترین موضوعی که در هر خانه‌ای وجود دارد، این است که جوانان را چه کار کنیم؟! واقعا به مصیبت عظمتا تبدیل شده‌اند این موجودات. نه آنقدر تعدادشان کم است که سر به نیست‌شان کنیم و داستان نشود، نه می‌توان آن همه پول به پای‌شان ریخت و کار و ازدواج‌شان را سامان داد. بنابراین بهتر است مسأله اصلی را بی‌خیال شویم و در عوض، با رایزنی، ویزای تردد به کشورهای جوان‌پسند را برداریم، یا برای‌شان کنسرت‌های جذاب بگذاریم تا وقت نکند دنبال کار بروند و بفهمند کار نیست!

۲- یک ضرب‌المثل قدیمی هست که می‌گوید «مسأله را زها کن، اگر باقی ماند، یعنی خودت باید حلش کنی. اما اگر کسی پیدا شد و آن را حل کرد، یعنی از اول هم مسأله تو نبوده» این، یکی از محبوب‌ترین روش‌های حل مسأله در مریخ است. مثلاً پاسخ دادن به عملیات تروریستی و تلافی آن را یک مسأله در نظر بگیرید. اما سکی حال دارد اقدام تلافی‌جویانه تدارک ببیند و پس‌فردا پای عواقبش بایستد؟! پس رهاش کردیم تا صاحب مسأله پیدا شد و حلش کرد و معلوم شد اصلاً صاحب مسأله کس دیگری بوده! به همین سادگی!

۳- ببینید... مسأله اگر واقعا مسأله باشد و مهم باشد، روی زمین نمی‌ماند و...

ادامه در صفحه ۵

نسخه اولیه طرح مجلس نمایندگان آمریکا برای تحریم‌های جدید علیه ایران منتشر شد

رونمایی مادر تحریم‌ها

فاریز بانسیی، ترامپ یک تیم جدید در کاخ سفید را مأمور به زمینه‌چینی برای اعلام عدم پایبندی ایران به توافق هسته‌ای در ۹۰ روز آینده کرد

واکاوی آموزه‌های برجام از منظر فرهنگ استراتژیک

مکتب‌خانه برجام

استراتژیک متفاوتی دارند و چنین اولویت‌هایی نیز از تجرب آنها از زمان شکل‌گیری تاکنون ریشه گرفته و تحت تأثیر میزانی از ویژگی‌های فلسفی، سیاسی، فرهنگی و شناختی آن کشور و نخبگانش است.

رویکردها و جهان‌بینی‌های فرهنگی متفاوت دولت‌ها در یک کشور باعث می‌شود از واقعیت‌های استراتژیک مشابه، برداشت‌های متفاوت داشته باشند. مثلاً از دید یک دولت توافقی برد-باخت تلقی شود و از دید دولتی دیگر برد-برد. فرهنگ استراتژیک تا حد زیادی محصول تجربه تاریخی است و عموماً به کندی و در زمانی تغییر می‌کند که تغییر در شرایط به طور ملموس رخ داده باشد. از مصادیق عینی عناصر فرهنگ استراتژیک می‌توان فرهنگ استراتژیک «تدافعی» چین را مثال زد، مولفه‌ای که بر الگوی رفتاری تدافعی و محتاطانه چین در تحولات بین‌المللی تأثیر گذار بوده است. یا ارزش و جایگاه «صلح» در فرهنگ استراتژیک چین در سطح ملی از دیگر مثال‌های فرهنگ استراتژیک در چین است.

مثال دیگر رژیم صهیونیستی است. فرهنگ استراتژیک رژیم صهیونیستی از سطوح مختلفی شکل گرفته که از یکسو ریشه در تجربه تاریخی یهودیان در طول بیش از ۲ هزار سال پیش دارد و از سوی دیگر از تجربه اشغال سرزمین‌های فلسطینی است. سال ۱۹۴۸ ریشه می‌گیرد، بنابراین رفتارهای استراتژیک این رژیم ناشی از تأثیرات دین تحریفی، تجربیات تاریخی، ارزش‌ها و ایستارها در دوره‌های مختلف تاریخ یهودیان به صورت جداگانه یا ترکیبی است. به عنوان مثال دو مفهوم «قوم برگزیده» و «امنی‌دانی» از جمله مؤلفه‌های فرهنگ استراتژیک صهیونیست‌ها به شمار می‌رود.

با این توضیحات این پرسش مطرح می‌شود: عناصر و مولفه‌های فرهنگ استراتژیک در ایران کدامند و برجام چه ارتباطی با فرهنگ استراتژیک کشور دارد؟

یکی از عناصر اصلی فرهنگ استراتژیک جمهوری اسلامی ایران که جدا از مفاهیم و آموزه‌های دینی، ریشه کاملاً عقلانی داشته و از تجربه تاریخی کشور نشأت می‌گیرد «بی‌اعتمادی» به امریکاست. بررسی چرایی و دلایل شکل‌گیری این مولفه بماند برای فرصتی دیگر اما در یک اشاره مختصر باید یادآوری کرد همین چند هفته پیش بود که وزارت خارجه آمریکا رسماً اسناد دخالت شوم خود در کودتای ۲۸ مرداد ۲۲ و تغییر مسیر تاریخی ایران در مقطعی را منتشر کرد.

ادامه در صفحه ۵

یادداشت امروز

باحثه‌ی اقتصادی

تظلم خواهی نیویورکی

زهرا طبایخی: سفر نیویورکی محمدجواد ظریف در شرایطی به پایان رسید که بر پیشانی همه مذاکرات و دیدارهای برگزار شده، گله‌گذاری از نقض برجام توسط آمریکا می‌درخشید. از گفت‌وگو با رسانه‌های آمریکایی تا مذاکره با شورای روابط خارجی آمریکا و دیدارهای یواشکی احتمالی که ما از چند و چون آن بی‌خبریم اما مفادش بی‌ارتباط با پیگیری قول‌های گذشته برجامی نمی‌تواند باشد. به هر حال رسانه‌های آمریکایی گفتند و نوشتند که دومین اعتراض رسمی ایران در طول یک ماه اخیر به مقامات آمریکایی به علت نقض برجام ارائه شد. این در حالی است که ایران برای بار دوم تصمیم گرفت به نقض توافق برجام در نشست کمیسیون مشترک اعتراض نکند! توافقی که بنا بود به قول آقای رئیس‌جمهور به فروپاشی ساختار تحریم‌ها و تبدیل ایران به کشوری عادی در حوزه اقتصاد بین‌الملل منجر شود اما اکنون با سازوکاری ترمیم شده، پیشرفته و حرفه‌ای‌تر از قبل به اضافه مجموعه‌ای از تحریم‌های هوشمند فزاینده، مقابل کشورمان سر برافراشته است! تحریم‌هایی که مطابق برنامه‌ریزی اندیشکده نفوذی نایاک و تیمی از محققان وزارت خارجه، خزانه‌داری و دفاع آمریکا برنامه انتقال تحریم‌ها به داخل ایران را در دوره ریاست‌جمهوری باراک اوباما، با معاونت چهره‌های ایرانی همچون سیامک نمازی، بیژن خواجه‌پور خوبی، پری نمازی و رضا مرعشی سرپرستی کرد و اکنون در دوره ریاست دونالد ترامپ به مرحله اجرا رسیده است.

■ قضاوت کند خدا!

تحلیل شرایط کمی مشکل شده، چرا که برای پیگیری نقض برجام، شکایت نزد ناقض توافق در نیویورک برده‌ایم! انتظار هم داریم سازوکار جدید تحریم‌ها که بر بستر برجام استوار شده، با «اعتراض و انفعال»، حل و فصل شود! شاید باز هم مقامی عالی‌رتبه بر سر میز گفت‌وگو با سناوتورها و اعضای شورای روابط خارجی آمریکا، ایالات متحده را با یادآوری بدعاقبتی رفتاری حزبی خود در ایران به‌بنال ادامه تحریم‌ها و نقض مکرر برجام وحشت‌زده کرده و گفته باشد: «اگر چنین و چنان کنید برگریزایان در ایران شکست خواهند خورد و شما باید با اصولگرایان در دوره‌های بعد بر سر میز مذاکره بنشینید! آیا این برای شما کافی نیست؟»

اما چرا شکایت از آمریکا را نزد آمریکا برده‌اند؟ مگر برای پیگیری نقض برجام، سازوکار حقوقی در نظر گرفته نشده است؟ بر اساس ۲ بند ۳۶ و ۳۷ نخستین مرجع رسیدگی به شکایت برای حل و فصل اختلافات برجامی، کمیسیون مشترک است.

کمیسیون مشترک شامل کشورهای آمریکا، انگلیس، فرانسه، آلمان، چین، روسیه، ایران و نماینده اتحادیه اروپاست که جمعا ۸ عضو دارد. کمیسیون مشترک ۱۵ روز زمان خواهد داشت موضوع را فیصله دهد، مگر اینکه این زمان با اجماع تمدید شود. تصمیم‌گیری در کمیسیون مطابق رای حداکثری است یعنی اگر ۵ کشور از ۸ کشور عضو، هم‌رای باشند رای آنان ملاک قرار می‌گیرد. اگر ایران نتیجه را نپذیرد در نهایت در رفت و برگشت‌ها و نشست‌ها پس از ۶۵ روز تمام تحریم‌ها به اضافه تحریم‌های پسا‌برجامی که به قوت خود باقی است، به صورت خودکار بازمی‌گردد و برخلاف تبلیغات دولتی‌هایی همچون دکتر صالحی، بازگشت‌پذیری خسارات هسته‌ای با توجه به خروج ذخایر اورانیوم از کشور و از دست رفتن تابستان آب سنگین اراک دست‌کم روی کاغذ محال است!

پس محمدجواد ظریف به این علت برای پیگیری نقض برجام راهی نیویورک شده که مطمئن است در صورت ارجاع شکایت به کمیسیون برجام، آمریکا دست‌کم ۵ رای از ۸ رای را از آن خود خواهد کرد.

■ **منزوی کردیم!**

بازگردیم به داخل کشور؛ ۱۱ تیر همین امسال، حسن روحانی به عنوان کسی که بیش‌تر اعلام کرده بود همه مسؤولیت برجام با وی است، از رسالت جدید خود خبر داد: «منزوی کردن آمریکا! این سیاست جدید در شرایطی به جامعه عرضه شد که وی پیش‌تر به مردم وعده داده بود با توافق با «کدخدا» همه مشکلات را حل خواهد کرد، چرا که بقیه کشورها جملگی از کدخدا حساب می‌برند!

ادامه در صفحه ۵

پیمان پولی، راهکاری برای مدیریت شوک‌های ارزی

■ هادی حسینی* ■

دیدگاه

شوک ارزی در شرایطی رخ می‌دهد که کاهش عرضه ارز یا افزایش تقاضای ارز یا هر دو اتفاق بیفتد که در شوک ارزی سال ۹۱ هر دوی این اتفاقات رخ داد. از یک‌سو به دلیل تحریم‌های پولی و بانکی و سخت شدن دسترسی به ارز، دولت عرضه دلار در بازار را محدود کرد و از سوی دیگر فضا سازی گسترده رسانه‌ای اثر روانی زیادی بر بازار گذاشت. برخی نهادهای پر قدرت اقتصادی، سفته‌بازان حرفه‌ای و تعدادی از مردم نیز برای نفع بردن از این شرایط به بازار ارز هجوم بردند و مجموعه این اتفاقات باعث افزایش بی‌سابقه قیمت ارز شد که از آن تحت عنوان شوک ارزی یاد می‌شود.

در چند ماه اخیر، در حوزه پولی و ارزی اتفاقاتی افتاده است که می‌تواند منجر به ایجاد شوک ارزی جدیدی شود. نشانه‌های قریبالوقوع بودن شوک ارزی بدین شرح است:

۱- رشد بالای نقدینگی در چند سال اخیر نشان‌دهنده پتانسیل عظیم خفته در شرایط رکود است و هم‌زمانی این مسأله با بی‌اعتمادی مردم نسبت به نظام پولی و بانکی می‌تواند باعث سرازیر شدن این نقدینگی به سمت بازارهای غیرمولد مانند مسکن، سکه و ارز شود. با توجه به رکود عمیق در بخش مسکن، احتمال هجوم نقدینگی به بخش‌های سکه و ارز بیشتر است. این در حالی است که بانک‌ها و موسسات مالی وضعیت مناسبی ندارند و اتفاقی که برای کاسبین و چند موسسه اعتباری دیگر افتاد، در صورت تکرار می‌تواند باعث بی‌اعتمادی عمیق مردم نسبت به بانک‌ها و در نهایت منجر به جابه‌جایی و فرار سپرده‌های مردم از بانک‌ها شده و مشکلات مضاعفی را برای بانک‌ها به وجود آورد.

۲- از سوی دیگر به‌رغم افزایش فروش نفت و قرار گرفتن بول آن در اختیار ایران، این پول نمی‌تواند آزادانه مصرف شود و حتی در دوران پسا‌برجام نیز دولت به منابع ارزی خود دسترسی آزادانه ندارد تا بتواند با تزریق آن در بازار، نرخ ارز را کنترل کند. بانک مرکزی به دنبال تکنرخی کردن ارز است اما رئیس کل این بانک اعلام کرده است همکاری‌های بانکی بین‌المللی در حدی نبوده که بتوان ارز مورد نیاز برای تکنرخی شدن را تأمین کرد.

۳- عامل دیگری که می‌تواند باعث شوک ارزی شود، قانون تحریمی جدید آمریکا (سیدا ۲۰۱۷) است. قانون جدید کنگره در صورت تصویب نهایی و اجرایی شدن، باعث افزایش بسیار زیاد افراد و نهادهای درون لیست تحریمی SDN خواهد شد.

* کارشناس اقتصاد بین‌الملل

نگاه‌امروز

ماشاءالله ذراتی: در طول حیات انقلاب اسلامی و حتی تاریخ پر فرازونشیب ایران‌زمین، به ندرت می‌توان موضوعی همچون برجام را یافت که تا این اندازه راجع به آن کار کاشناسی و بحث و تبادل نظر صورت گرفته باشد. در بعد بین‌المللی نیز موضوع برجام از مواردی بوده و هست که در میان اندیشمندان، نخبگان و هیات‌های اندیشه‌موز غرب به ویژه آمریکا مورد کنکاش و مذاقه مکرر قرار گرفته است. حتی بعد از امضای توافق نیز برجام کم‌کم جزو مهم‌ترین و چالشی‌ترین موضوعات مرتبط با امنیت ملی و سیاست خارجی کشور بوده است. پس از ۲ سال از اجرای برجام و ورود به سومین سال نیز پیش‌بینی می‌شود موضوع برجام همچنان از مباحث چالشی و مهم کشور باشد اما سوال این است: منشأ و سرچشمه این اهمیت فوق‌العاده برجام کجاست و دلیل این حجم اظهار نظر درباره این به ظاهر توافق چندجانبه چیست؟ پاسخ به این پرسش و نوع نگاه به این مسأله، کلید اصلی چالش‌ها و مباحثات درباره برجام بوده و چشم‌انداز نوینی را مقابل ما خواهد گشود و آن عبارت است از: ارتباط برجام با فرهنگ و هویت ما و نگاه به برجام از زاویه فرهنگ استراتژیک.

فرهنگ به طور اعم و فرهنگ استراتژیک به طور اخص از جمله عوامل داخلی شکل‌دهنده به مبانی هویتی هر بازیگر در عرصه روابط بین‌الملل است که با تأثیر گذاری بر نگرش نخبگان و دولت‌مردان و همچنین یک ملت، قابلیت اثر گذاری قابل توجهی بر نحوه عملکرد یک کشور در تحولات و بحران‌های بین‌المللی دارد. بدین ترتیب شناسایی مؤلفه‌های شکل‌دهنده مبانی هویتی یک کشور و از آن جمله فرهنگ استراتژیک کشور، کمک بسیار مؤثری به فهم چرایی کنش کشور در تحولات بین‌المللی خواهد کرد.

«فرهنگ استراتژیک» رویکرد نوینی در مطالعات امنیتی و سیاست خارجی است که تأثیر عوامل فرهنگی بر «رفتار استراتژیک» کشورها را بررسی می‌کند. رفتار استراتژیک گونه‌ای از رفتار است که به مسائل اساسی امنیت ملی و کاربرد قوای قهریه مقابل دیگر کشورها مرتبط می‌شود. فرهنگ استراتژیک رویکردی چندبعدی است که مؤلفه‌های مختلف فرهنگی از جمله تأثیر «تجربیات تاریخی» بر رفتار استراتژیک یک کشور را تبیین می‌کند.

رهیافت فرهنگ استراتژیک از مفهوم گرایش فرهنگی برای تبیین صریح با ضمنی این نکته استفاده می‌کند که کشورهای متفاوت، اولویت‌های